מהדורה למורה – מסע העני שחיפש את מזלו

סיפור עם · סיפור עם · הסיפור העממי · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**ג** (הזאב) · 2–**ג** (שבעה) · 3–**ב** (צריך לזהות הזדמנויות) · 4–**ב** (מזל) · 5–**א** (נסיכה)

תרגיל 2: 1–**לא נכון** (הנסיכה המחופשת – אמיצה) · 2–**נכון** · 3–**נכון** · 4–**לא נכון** (הזאב – רעב ופיקח)

תרגיל 3:

1. זאב רעב, איכר על אדמת טרשים ומפקד של חיילים מובסים. כל אחד מבקש שישאל גם על מזלו.
2. המפקד הוא נסיכה, ומזלה יעלה אם תינשא לאיש חכם ואמיץ; לאיכר יש שבעה כדי זהב במערה; והזאב יבריא אם יאכל אדם טיפש.
3. את הצעת הנישואים של הנסיכה, ואת הצעת השותפות של האיכר שהתעשר.

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 4: 1–**ג** · 2–**ב** · 3–**א** · 4–**ד**

תרגיל 5: 1–**אירוניה** · 2–**סמל**

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 6: הוא לא הבין שהמזל הגיע אליו בדרך – נסיכה שבחרה בו ושותפות עם האיכר – ובחר לרדוף אחרי עושר בלי עבודה. הוא חשב שמזל הוא משהו שמחכה במקום רחוק, ולא זיהה הזדמנויות קרובות.

תרגיל 7: שלושה מפגשים בדרך הלוך ושלושה בדרך חזור יוצרים מבנה סימטרי. בכל מפגש בחזרה הקורא כבר מנחש מה יקרה, והמתח עולה עד המפגש האחרון עם הזאב.

תרגיל 8: תשובה פתוחה: זהו סוף "מוסר השכל" חריף, אופייני לסיפורי עם. אפשר לטעון שהוא מבליט את הלקח, ואפשר להציע סוף אחר שבו העני לומד מטעותו.

תרגיל 9: מחוון קצר: שמירה על פרטי העלילה (3), נקודת מבט עקבית (3), תיאור רגשות ומחשבות (2), לשון ופיסוק (2).

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• שאלה לדיון בכיתה: האם היה לכם פעם "מזל" שזיהיתם רק אחרי שהוא עבר?

• הזמינו שיתוף רק מי שרוצה, וקבלו גם דוגמאות קטנות ויומיומיות.

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

מסע העני שחיפש את מזלו

סיפור עם · סיפור עם · הסיפור העממי

תזכורת קצרה: עני שאינו מצליח בדבר יוצא לחפש את מזלו. בדרך הוא פוגש זאב רעב, איכר עמל על אדמת טרשים ומפקד של חיילים מובסים, וכולם מבקשים שישאל גם על מזלם. בעיר קסומה אומרת לו נערה שמזלו מחכה שם, ונותנת תשובות לשלושתם. בדרך חזרה מתברר שהמפקד היא נסיכה שרוצה להינשא לו, והאיכר מציע לו שותפות בזהב – והוא דוחה את שתי ההצעות כי הוא ממהר אל "המזל הגדול". לבסוף הוא מוסר לזאב שעליו לאכול אדם טיפש, והזאב מבין שהטיפש הוא הוא עצמו.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה.

1. את מי פגש העני ראשון?
   ○ א. האיכר ○ ב. המפקד ○ ג. הזאב ○ ד. הנערה
2. כמה כדי זהב היו במערה?
   ○ א. שלושה ○ ב. חמישה ○ ג. שבעה ○ ד. עשרה
3. מה המסר העיקרי?
   ○ א. כדאי לטייל ○ ב. צריך לזהות הזדמנויות ○ ג. זאבים מסוכנים ○ ד. אסור לשאול שאלות
4. מה חיפש העני?
   ○ א. אוכל ○ ב. מזל ○ ג. חבר
5. מי היה המפקד באמת?
   ○ א. נסיכה ○ ב. זאב ○ ג. איכר

2 קראו כל צמד: דמות – תכונה. סמנו נכון או לא נכון. אם לא נכון – כתבו את התכונה הנכונה.

#	דמות – תכונה	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	הנסיכה המחופשת – חרוץ	נכון / לא נכון	
2	העני – עיוור להזדמנויות	נכון / לא נכון	
3	האיכר – חרוץ	נכון / לא נכון	
4	הזאב – עיוור להזדמנויות	נכון / לא נכון	

3 ענו במשפט או שניים.

1. את מי פוגש העני בדרך, ומה מבקש כל אחד?

2. מה עונה הנערה בעיר הקסומה על מזלם של שלושתם?

3. אילו שתי הצעות דחה העני בדרך חזרה?

חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

4 התאימו כל כלי ספרותי לדוגמה שלו מן היצירה. כתבו את האות המתאימה.

#	כלי ספרותי	האות		דוגמה מן היצירה
1	מבנה הסיפור העממי		א	הגיבור מוסר לזאב את התשובה על "אדם טיפש" ואינו מבין שהוא מתאר את עצמו.
2	חזרות		ב	שלוש בקשות זהות "שאל גם על מזלי" בדרך הלוך, ושלוש תשובות בדרך חזור בסדר הפוך.
3	אירוניה		ג	מסע עם פתיחה, חזרה משולשת (זאב, איכר, מפקד), יעד קסום, דרך חזרה וסוף עם מוסר השכל.
4	סמל		ד	העיר הקסומה מסמלת חלום של עושר בלי מאמץ; הזאב מסמל את התוצאה של עיוורון לחיים האמיתיים.

5 השלימו את המונח המתאים מתוך מחסן המילים.

מחסן מילים: סמל חזרה אירוניה

1. _____ – פער בין מה שנאמר או מצופה לבין מה שקורה באמת
2. _____ – דבר מוחשי שמייצג רעיון גדול ממנו

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

6 שאלת פרשנות

מה הייתה טיפשותו של העני?

7 שאלת פרשנות

מה תפקיד החזרה המשולשת בסיפור?

8 שאלת הערכה – הביעו עמדה ונמקו

האם הסוף של הסיפור צודק לדעתכם, או אכזרי מדי?

9 משימת כתיבה

כתבו סוף אחר לסיפור: העני מבין את טעותו כשהוא פוגש את הנסיכה או את האיכר. מה הוא אומר ומה קורה אחר כך?

כרטיס יציאה

מסע העני שחיפש את מזלו · שם: _____

1. ציינו שני מאפיינים של סיפור עם שמצאתם היום בסיפור שקראנו.

2. איזו דמות חכמה מהיחידה הייתם רוצים לפגוש, ולמה?

3. השלימו: מזל טוב הוא בעיניי...